

Visie Akkoord'94 op duurzame energie

Meer werk maken van duurzame energie - van individu tot gemeente en regio

Inleiding

Duurzame energie is voor Akkoord'94 al jaren een speerpunt, maar verdient in de komende jaren veel meer aandacht.

Zo heeft Akkoord'94 in het verleden het initiatief genomen tot een openbare discussie over windenergie, toegespitst op de plannen om langs de Maas en Waalweg ter hoogte van Puiflijk een aantal windturbines te plaatsen. Weliswaar heeft dat tot een afwijzing van dit concrete plan geleid, maar tegelijkertijd is vastgesteld dat windenergie een vorm van energie is die de steun van Akkoord'94 verdient ¹.

Vervolgens is in het verkiezingsprogramma bij de kernpunten de volgende passage opgenomen: "Akkoord'94 wil dat er echt iets gebeurt in de strijd tegen klimaatverandering en grondstoffenverspilling. Mooie woorden horen we al genoeg. Juist nu moeten we investeren in duurzame energie.. Dan helpen we het klimaat én de economie." Concreet wordt o.m. genoemd het stimuleren van alternatieve energie; ook wordt de toezegging gedaan dat Akkoord'94 met nadere voorstellen gaat komen ².

Met deze notitie wordt een eerste stap gezet om de gedane toezegging na te komen. De notitie beoogt:

1. duidelijkheid te verschaffen waar Akkoord'94 voor staat als het om duurzame energie gaat.
2. zo concreet mogelijk richting te geven aan de inzet van de fractie.
3. het gesprek binnen en buiten de partij gaande te houden en zo bij te dragen aan een toenemende inzet voor duurzaamheid, zowel persoonlijk als gezamenlijk.

Wat moet er binnen de Gemeente Druten worden gedaan op het gebied van duurzame energieopwekking?

Op deze vraag geeft Akkoord'94 in deze notitie antwoord. Daarbij wordt aangesloten bij de visie van de landelijke partijen welke binnen Akkoord'94 verenigd zijn, nl. PvdA en GroenLinks ³.

Voor Akkoord'94 is een belangrijk kernpunt dat zowel iedere inwoner, bedrijf en instelling als de Gemeente een bijdrage kan leveren, ieder afzonderlijk, maar ook in samenwerking met een ander. Zo moet, waar mogelijk en wenselijk, de Gemeente in overleg treden met buurgemeentes, en Akkoord'94 met verwante partijen (PvdA, GroenLinks) in de regio.

Hieronder komen achtereenvolgens, na de uitgangspunten te hebben besproken, bewustwording en energiebesparing aan de orde. Vervolgens wordt beschreven hoe Akkoord'94 denkt over windenergie, zonne-energie en andere vormen van energieopwekking en wat zij vindt dat in deze zou moeten worden gedaan. Afgesloten wordt met het aangeven van hetgeen Akkoord'94 vervolgens gaat doen.

Uitgangspunten

Akkoord'94 sluit zich aan bij het oordeel van het International Climate Change Partnership (ICCP)⁴ dat de verandering van het klimaat een ernstige bedreiging vormt voor de mensheid en

¹ Zie verder de interne notitie "Akkoord'94 en Windenergie", juni 2008

² Zie "Samen, Sociaal en Groen. Akkoord'94 Verkiezingsprogramma 2010-2014", de punten 12 t/m 14 - <http://www.akkoord94.nl/pagina105.html>

³ In bijlage 1 is een samenvatting van deze visies opgenomen.

⁴ Zie www.iccp.net: "The International Climate Change Partnership (ICCP) is a global coalition of companies and trade associations from diverse industries committed to constructive and responsible participation in the international policy process concerning global climate change. The ICCP recognizes

dat deze grotendeels veroorzaakt wordt door antropogene emissie van broeikasgassen (= veroorzaakt door menselijk handelen of menselijke aanwezigheid).

Akkoord'94 realiseert zich dat het evenwicht behalve door de verbranding van fossiele brandstoffen, olie, kolen en gas mede verstoord wordt door de landbouw, door grootschalige kap van bossen, door ondergrondse veenbranden en door aantasting van koraalriffen.

De omvang en ernst van het probleem is zodanig dat alle oorzaken aangepakt moeten worden. Eén en ander zal ook moeten leiden tot een ander consumptiepatroon. Als gemeentelijke politieke partij beperkt de invloedssfeer van Akkoord'94 zich weliswaar tot de lokale politiek, maar dat weerhoudt haar er niet van om zo veel mogelijk in de regio samen te werken.

Akkoord'94 erkent de conclusies van de klimaatconferenties dat we moeten zorgen dat de klimaatverandering tot 2 à 3 graden (wereldgemiddelde) beperkt blijft.

Akkoord'94 erkent dat daarvoor wereldwijd binnen een periode van 40 – 50 jaar vrijwel volledige (>90%) transitie van energie uit fossiele bronnen naar duurzame bronnen dient plaats te vinden.

Rekening houdend met het sterk toenemende energieverbruik in de landen met opkomende economieën zoals, China, India, Brazilië en het hoge energiegebruik van de westerse landen in Europa, VS, en Japan en Australië zal een vrijwel volledige (99%) transitie naar duurzame energie in Europa nodig zijn.

Onvolledige transities, zoals bijvoorbeeld van kolen en olie naar aardgas, of van verbrandingsmotoren met 15% rendement naar motoren met 30% rendement zullen op den duur onvoldoende bijdragen aan de oplossing van het klimaatprobleem. Grote investeringen met een lange looptijd moeten dan ook niet voor dergelijke partiële transities worden ingezet. Het inzetten van lokale warmtekrachtkoppeling levert weliswaar energiebesparing op, maar is op termijn alleen zinvol als biogas of biodiesel van duurzame herkomst kan worden gebruikt.

De benodigde radicale transitie is dermate drastisch dat elk uitstel fatale gevolgen zal hebben en dat elk initiatief nodig is, zowel op mondiaal, Europees, nationaal als regionaal, gemeentelijk en particulier niveau. Gezien de moeizame onderhandelingen op mondiaal niveau en ook de geringe slagkracht van nationaal beleid, is regionaal, lokaal en particulier initiatief extra hard nodig.

- Akkoord'94 is van mening dat vaak aangevoerde economische argumenten die tot uitstel van de transitie leiden uiteindelijk tot economische schade zal leiden die vele malen hoger is dan de transitiekosten.
- Akkoord'94 is van mening dat een vooruitstrevend beleid inzake de transitie grote economische voordelen zal hebben. Die ontstaan door de daarmee gecreëerde werkgelegenheid en de concurrentiekracht op energietechnologisch gebied, door de verminderde afhankelijkheid van steeds duurder wordende olie en door de beperking van de klimaatschade.
- Akkoord'94 is van mening dat kernenergie en schaliegas geen duurzame bijdrage kunnen leveren aan deze transitie.
Kernenergie is in tegenstelling tot vaak gehoorde berichten niet CO² neutraal, extreem gevaarlijk en extreem kostbaar. Op de termijn waarbinnen nieuwe centrales gerealiseerd zouden kunnen worden (10 jaar) en moeten worden geëxploiteerd (40 jaar) is kernenergie veel duurder dan de steeds goedkoper wordende energie uit zon en wind.

that the continued growth in emissions of greenhouse gases is an important concern for all nations and that efforts are underway internationally and in national governments to develop policies that address this concern."

- Akkoord'94 is van mening dat de sociale kosten van het gebruik van kolen als grondstof voor de elektriciteitsopwekking erg hoog zijn, niet alleen in West-Europa (CO², emissie fijnstof) maar ook in de landen van herkomst (werkomstandigheden mijnwerkers).
- Akkoord'94 is van mening dat na toepassing van energiebesparing en energie-efficiency, windenergie, zonne-energie, geothermische energie en bio-energie uit afval in de regio Maas en Waal geheel in de resterende behoefte kunnen voorzien.
- Akkoord'94 is van mening dat de voorkeur moet worden gegeven aan lokaal en decentraal opgewekte energie boven afhankelijkheid van centrale opwekking of energie uit verafgelegen gebieden.
Zolang dit nog niet haalbaar is kan duurzame energie van wind op zee en van waterkracht uit andere landen aangekocht worden.

Bewustwording

Een belangrijke rol in het bewustwordingsproces is vooral weggelegd voor landelijk en Europees werkende organisaties. Toch kunnen regionale en plaatselijke initiatieven een belangrijke bijdrage leveren. Concreet denkt Akkoord'94 hierbij aan:

1. het uitvoeren van politieke druk op de Gemeente om duurzaamheidsbeleid te maken en activiteiten te stimuleren en te faciliteren.
2. het op gezette tijden organiseren van informatie- en discussiebijeenkomsten.
3. het bij elkaar brengen van personen en particuliere initiatiefgroepen die mogelijk belangstelling hebben om een burgerinitiatief te starten.
4. de onder 2 en 3 genoemde activiteiten als lokale partij Akkoord'94, al of niet samen met andere partijen in de regio te ondernemen.
5. het instellen van een tweejaarlijkse duurzaamheidsprijs, een voor particulieren, een voor winkeliers en een voor instellingen en bedrijven.
6. uitbrengen van notities en columns in dag en weekbladen over duurzame energie.
7. actief stimuleren van bewustwordingsactiviteiten binnen scholen en instellingen (OVD, huurdersvereniging, seniorenverenigingen).

Energiebesparing

Vooralsnog levert het besparen van energie de meest efficiënte en goedkoopste bijdrage. Thermische isolatie van gebouwen en woningen, LED verlichting, aan/afwezigheids schakelaars, uitschakeling slapende apparatuur, optimalisatie van verhouding tussen gebruik en aanbod op het net, beperking van mobiliteit, elektrische auto's en warmte/koude opslag in de bodem bieden met elkaar de mogelijkheid om 30 tot 40 % energieverbruik te besparen.

Concreet stelt Akkoord'94 voor:

1. De gemeente wijst bedrijven er bij herhaling op dat zij verplicht zijn om energiebesparingen door te voeren die zich binnen 5 jaar terugverdienen.
2. De gemeente stimuleert bedrijven, instellingen en particulieren actief om een besparingsconsulent in te schakelen voor het opstellen van een energiebesparingplan met de afspraak: levert het plan geen mogelijkheid tot besparing op, dan zijn er geen kosten aan verbonden; is dat wel het geval, dan worden de kosten door de aanvrager vergoed.⁵

⁵ Veel voor gebouwen verantwoordelijke personen zijn niet op de hoogte van het Activiteitenbesluit van de Wet milieubeheer. Deze verplicht organisaties om energiebesparende maatregelen te nemen als die zich binnen vijf jaar terugverdienen. Zie: <http://www.energieplus.nl/artikelen/nieuws/verplichte-energiebesparing-onbekend.201821.lynkx>

3. Alle relevante verordeningen en voorschriften worden zodanig aangepast dat duurzaamheid, dus ook een maximale energiebesparing, een belangrijke voorwaarde wordt bij het verlenen van (ver-) bouwvergunningen.
4. Winkeliers moeten worden verplicht hun deuren niet permanent open te houden bij buitentemperaturen van 10°C en lager.
5. Bij het opstellen van alle relevante beleidsplannen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met duurzaamheid; de bestaande plannen worden waar mogelijk hierop aangepast.
6. De Gemeente geeft het goede voorbeeld en voorziet alle gebouwen en infrastructurele voorzieningen van een maximale energiebesparing.
7. Bij de eigenaar/beheerder van de openbare verlichting wordt aangedrongen op het vervangen van de huidige straatverlichting door led-lampen en deze voortaan standaard te gebruiken bij alle nieuw te installeren verlichting.
8. De Gemeente dringt bij alle beheerders van parkeerplaatsen (openbaar of particulier) met meer dan 10 plaatsen aan op het voorzien in oplaadpunten voor elektrische voertuigen.
9. De Gemeente verleent kredieten tegen geringe rente voor woningisolatie en/of verwerkt het energieverbruik van gebouwen als een basis voor de WOZ aanslag.
10. De Gemeente stimuleert het toepassen van WKO, door wijken, gebouwen en buurten aan te wijzen waar dit mogelijk is en haalbaarheidsstudies te ondersteunen. Ook deze techniek kan via kredieten en het WOZ instrument sterker gestimuleerd worden.

Windenergie

Akkoord'94 is voorstander van windenergie door grote windturbines op land en in zee. Anders dan vaak gehoorde meningen is Akkoord'94 van oordeel dat windenergie economisch rendabel is en kan concurreren met het gebruik van fossiele brandstoffen. In bijlage 1 wordt nader ingegaan op de voors en tegens van windenergie.

Akkoord'94 is van mening dat daar waar inpassing landschappelijk en zonder ernstige hinder mogelijk is, elke regio moet bijdragen - dus ook de onze.

- Akkoord'94 is tegen een veelheid van kleine en verspreid staande windmolens, maar voorstander van enkele windparken waarin 4 tot 10 grote windmolens (2-4 MW per stuk) zijn gegroepeerd.
- Grote windmolens in een groep zijn vele malen effectiever dan kleine, geven minder schade aan vogels en geven minder horizonvervuiling.
- Derhalve is Akkoord'94 van mening dat zeer terughoudend beleid is geboden t.o.v. particuliere aanvragen voor het plaatsen van een windturbine en dan alleen voor kleine turbines (max. 4 m hoog en een diameter van max. 2 m).
- Akkoord'94 stelt als voorwaarde dat de afstand van grote turbines tot de woonbebouwing minimaal 2 km moet zijn in verband met hinder door geluid en slagschaduw.
- Akkoord'94 bepleit een initiatief voor windmolens in het gebied van Maas en Waal waarbij de gemeentes Druten, West Maas en Waal en Beuningen samenwerken.
- Akkoord'94 bepleit het bereiken van een capaciteit van minstens 30 MW binnen 10 jaar.
- Akkoord'94 bepleit dat de samenwerkende gemeenten actief met de Provincie en de energiemaatschappijen in overleg gaan om 3 à 4 locaties te selecteren voor ca. 4 grote molens per locatie.

- Akkoord'94 bepleit dat schade aan vogels, volgens de vigerende regels binnen de MER (milieueffectrapportage), onderzocht wordt en dat de nieuwe en reeds bestaande resultaten van deskundig onderzoek zullen worden meegewogen.
- Akkoord'94 bepleit het oprichten van een regionale energiemaatschappij met een coöperatief karakter waarbij bewoners van de regio via aandelen participeren.

Zonne-energie

Naast besparing en gebruik van windenergie kan zonne-energie via PV⁶ op termijn een aanzienlijke bijdrage leveren om te komen tot een volledig duurzame energievoorziening.

Bij de huidige kosten voor PV installaties en de verwachte stijging van kosten voor fossiele energie is investeren in een PV systeem dat 20 jaar mee gaat nu reeds rendabel.

Uit kostenoverwegingen is het echter aan te bevelen om zoveel mogelijk grote oppervlaktes (100 – 500 m²) van een PV centrale te voorzien. Hiertoe lenen zich de daken van grote gebouwen, kantoren en bedrijven, boerenschuren, hallen en loodsen en overdekte parkeerplaatsen.

Om de lokale energieproductie en het verbruik door de gehele gemeenschap goed op elkaar af te stemmen is het nodig de PV systemen in een netwerk te integreren.

Het oprichten van een regionale energiemaatschappij die via coöperatieve deelname aan de investeringen en leveringscontracten naar rato van de inleg werkt, heeft de voorkeur van Akkoord'94 boven een passief beleid, waarbij ieder op eigen houtje een paar paneeltjes koopt.

Akkoord'94 wil als uitgangspunt een PV energieproductie van minstens 25 miljoen Kwh per jaar binnen de drie samenwerkende gemeentes en dit te bereiken binnen 15 jaar.

Dit betekent concreet 250.000 m² PV cellen verdeeld over grote en kleine units bijvoorbeeld

	6.000 keer	25 m ²	=	150.000
Plus	500 keer	100 m ²	=	50.000
Plus	150 keer	500 m ²	=	50.000

Akkoord'94 stimuleert daarom zowel particulieren als bedrijven, instellingen en de Gemeente om de voorwaarden hiervoor te scheppen en alle mogelijkheden in deze te benutten.

Concreet zet Akkoord'94 zich in voor:

1. Het benutten van zoveel mogelijk daken en parkeerplaatsen om zonnepanelen te plaatsen.
2. Het uitvoeren van druk via legale beleidsinstrumenten en fiscale middelen op bedrijven om daken te benutten voor PV en parkeerplaatsen te overkappen met PV.
3. Het aanpassen, c.q. snel verlenen van de daarvoor benodigde vergunningen [verordeningen?].
4. Het verplicht inzetten van zonnepanelen om de energie voor de avondverlichting van de sportvelden te compenseren.
5. Een stimuleringsbeleid, incl. stimuleringssubsidie voor particulieren, bedrijven en instellingen.
6. Een actief beleid om particulieren en bedrijven, die plannen hebben in de richting van een coöperatief verband voor het opwekken van zonne-energie, bij elkaar te brengen.
7. Het opstellen van een raadsvoorstel m.b.t. het voorgaande punt, waarbij gebruik gemaakt wordt van bestaande voorbeelden (o.m. Amsterdam⁷).

⁶ Een fotonvoltaïsche cel, ook wel PV-cel genoemd, is het bekendste en meest toegepaste type zonnecel.

Andere vormen van energieopwekking

Op het gebied van bio-energie wordt naar de mening van Akkoord'94 op dit moment het meeste al gedaan wat er gedaan kan worden:

- het gft-afval wordt gescheiden opgehaald en in regionaal verband verwerkt
- sloophout en snoeihout wordt regionaal verwerkt in de centrale verbranding waarbij energie wordt teruggewonnen
- olie wordt ingezameld voor verwerking tot biodiesel
- agrarische reststoffen worden verwerkt tot biogas o.a. via de installatie te Hernen.

Akkoord'94 is geen voorstander van bio-energie op basis van producten die ook als diervoeder gebruikt kunnen worden of ten koste van landoppervlak dat ook voor voedselproductie kan dienen.

Het terugdringen van de methaanemissie door herkauwers (koeien en schapen) verdient de aandacht van landbouwkundig onderzoek maar kan niet door Akkoord'94 gestimuleerd worden.

Het opslaan en gebruik van mest waarbij zo veel mogelijk biogas wordt gewonnen is eveneens gewenst, doch geen aandachtspunt voor gemeentelijk beleid.

Vervolgstappen

Akkoord'94 gaat achtereenvolgens de volgende stappen zetten om te realiseren wat zij zich in deze notitie heeft voorgenomen:

1. bespreken van deze conceptnotitie binnen de ledenvergadering van Akkoord'94 en vervolgens bijstellen er van;
2. overleg met collega-partijen in de regio over onze plannen en evt. bijstellen van het plan;
3. bespreken binnen de ledenvergadering van Akkoord'94 van het evt. bijgestelde plan;
4. organiseren van tenminste één gemeentelijke informatie- en discussiebijeenkomst om onze plannen in brede kring te bespreken en vervolgens evt. bijstellen er van;
5. definitief vaststellen van de plannen door de ledenvergadering van Akkoord'94;
6. indienen van initiatiefvoorstellen door de fractie van Akkoord'94, na overleg met ambtenaren;
7.

⁷ Zie bijv.: <http://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/klimaat-energie/zonne-energie/zon-vve/>